

Programska izhodišča Slovenske ljudske stranke za volitve v EU parlament 2024

Več kot pol stoletja dolg proces evropske integracije, ki jo je 9. maja 1950 v svoji deklaraciji predstavil francoski zunanji minister Robert Schuman ter se je formalno začel z ustanovitvijo Evropske skupnosti za premog in jeklo leta 1951, tik po drugi svetovni vojni, je evropskemu kontinentu zagotovil dolgo obdobje miru in blaginje.

Evropski integraciji se je 1. maja 2004 pridružila tudi Slovenija. To nam je omogočilo, da:

- je naš, slovenski jezik enakopraven jezikom ostalih (tudi nekaj desetkrat večjih) držav članic EU;
- si od leta 2007 delimo skupno evropsko valuto z drugimi članicami integracije;
- lahko Slovenci znotraj Evropske unije prosto potujemo, omogočen nam je prost pretok blaga in storitev;
- imamo skupni trg delovne sile;
- lahko sodelujemo v različnih evropskih programih, ki spodbujajo izmenjavo izkušenj, inovacij, raziskav in razvoja; in da
- preko svoje prisotnosti v institucijah Evropske unije sooblikujemo našo skupno evropsko usodo – če le bomo v te institucije pošiljali ljudi, ki zmorejo in znajo.

Vse te pridobitve, ki nam jih je prineslo članstvo v Evropski uniji, so nam v slabem desetletju, kar smo del evropske integracije, postale samoumevne. Zato velikokrat pozabimo, da so vse to dejanski sadovi EU.

1

Evropska unija sicer ni popolna, poleg tega je tudi na razpotju, saj gre za še ne povsem dokončan projekt. Pa vendar je EU tako rekoč vse, kar imamo. Poleg tega se moramo zavedati, da je močna EU ključna za naše materialno, kulturno in duhovno blagostanje. Močna EU pomeni tudi močne države članice. In obratno, EU je močna toliko, kolikor so močne njene države.

Močna EU je torej v interesu naše države. Evropa, povezana v EU, je namreč en od vodilnih polov sedanjega in bodočega večpolarnega mednarodnega sveta, ki je nastal po koncu hladne vojne. V Evropi smo danes pred ključno odločitvijo, ali želimo ostati globalna sila in s tem ohraniti dosežen nivo blaginje ali pa se zadovoljiti z vlogo regionalne povezave, ki bo sčasoma, a vztrajno izgubljala proti Kitajski, Indiji ter drugim velikim akterjem.

V takem večpolarnem svetu nobena država članica EU ni dovolj velika in močna, da bi lahko samostojno uveljavljala svoje vrednote, interese in standarde. Močna Evropska unija je torej pomembna za vse države članice, tudi za Slovenijo. Paziti moramo na interese **vseh** družbenih podskupin, **nihče ne sme biti preslišan**. Le tako bomo ohranili in krepili **pluralizem** kot eno temeljnih, in hkrati vse bolj razrahljanih vrednostnih zasnov Evrope.

Pred Evropsko unijo so prelomnimi časi:

- na naših mejah in v naši bližini imamo dve vojni;
- soočamo se z migrantskim valom, ki ob neustreznih politikah lahko ogrozi eno od ključnih pridobitev EU – odprtost mej znotraj Schengenskega območja;
- čutimo posledice podnebnih sprememb in energetske krize, pri čemer se lahko zgodi, da bodo zgrešene politike na tem področju ošibile naše gospodarstvo, kmetijstvo in prizadele najranljivejše državljanke in državljane Evrope.

Volitve v evropski parlament, ki bodo prihodnje leto, so torej izjemno pomembne. Le če bomo tja poslali svoje najboljše ljudi, bomo lahko v prihodnjem mandatu pustili svoj pečat in prispevali k sooblikovanju skupne evropske usode.

V naslednjem 5 letnem mandatnem obdobju bomo naslavljali sledeče teme, ki bodo prispevali k **močni Evropski uniji za vse**:

1. Močna EU za vse generacijske in socialne skupine.

- Prehranska neodvisnost in razvoj podeželja. Poskrbeti moramo za prehransko neodvisnost. Skupna kmetijska politika naj spodbuja trajnostne prakse kmetovanja, razvoj podeželja in podporo lokalnim kmetom. Spodbujati moramo inovacije v kmetijstvu, ekološko privlačne načine kmetovanja ter omogočiti enakopraven dostop kmetom iz različnih regij do sredstev in trgov.
- Razvoj urbanega prostora in digitalizacija. Pozabiti ne smemo niti na urbano prebivalstvo. Smiselno je vlagati v razvoj pametnih mest, digitalizacijo, trajnostni transport in kulturno izmenjavo. Evropska sredstva morajo spodbujati projekte, ki bodo izboljšala kakovost življenja v naših mestih, tudi s spodbujanjem trajnostnega in vključujočega razvoja urbanih območij.
- Prilagodljiva kohezijska politika. Ohraniti moramo učinkovito kohezijsko politiko, ki se bo odzivala na spreminjajoče se izzive in se bo prilagajala potrebam različnih regij, s poudarkom na socialni, gospodarski in ekološki trajnosti.
- Ustrezna prometna politika. Spodbuditi moramo prometno politiko, da bomo preko hitrejših in bolj trajnostnih povezav pripomogli k enakim razvojnim možnostim za vse države članice. Pri tem moramo odpraviti prometno »izolacijo« nekaterih držav članic, med katere, žal, sodi tudi Slovenija, in sicer z večanjem povezanosti preko vlakovnih, letalskih in cestnih povezav.
- Razvoj kozmopolitanskega prostora. Razvijati moramo koncept kozmopolitanskega prostora, da bi povečali identifikacijo državljanek in državljanov Evropske unije z evropsko skupnostjo. Da bi to dosegli, moramo nadaljevati s spodbujanjem študijskih izmenjav za mlade in razširiti Erasmus program na upokojenke in starejše. Olajšati moramo delo v drugih državah članicah ter omogočiti programe za vrnitev strokovnjakov in izkušenih kadrov v domovino. Povečati moramo možnosti za zdravstveno oskrbo v drugih državah članicah. Prizadevati si moramo tudi za privabljanje tujih investicij in podjetij, ki bodo povečala konkurenčnost EU na globalnem trgu.

- f. Inovacije in razvoj. Povečevati moramo finančna sredstva za okvirne programe, ki financirajo raziskave in inovacije. Vzpostavljati moramo sklade za podporo start-up podjetjem, inovativnim malim in srednjim podjetjem ter projektom na področju visokotehnoloških industrij. Ob tem moramo spodbujati sodelovanje med industrijo, akademskim prostorom in javnim sektorjem znotraj različnih držav članic, z namenom povečanja števila inovacij, ki bodo okrepile našo konkurenčnost na globalnem trgu.
- g. Skupna socialna dimenzija. Razvijati moramo skupne socialne programe, ki bodo naslavljali vse generacije, tudi starejše in upokojene. Nasloviti moramo izzive deficitarnih poklicev in skrbeti za povečanje zaposljivosti težje zaposljivih. Na kadrovskega področju moramo vzpostaviti skupne programe vseživljenjskega učenja.

2. Demokracija in vladavina prava za vse

EU bo močna le, če bo resnično unija **za vse**. Zato morajo v njej veljati enaki standardi za vse države članice in tudi za vse institucije Evropske unije. Brez dvojnih meril. Le na ta način je namreč mogoče zagotoviti demokracijo in vladavino prava **za vse**.

3. Krepitev skupne zunanje in varnostne politike

Ruska agresija na Ukrajino in tudi dogajanje na Bližnjem vzhodu sta razkrila, kako šibka je še vedno Evropska unija v obrambnem pogledu. Ta vidik Evropske unije se je dodatno ošibil, ko je EU z brexitom izgubila del svoje vojaške moči, ki je bila povezana z Veliko Britanijo. Zveza NATO, katere del smo, sicer opravlja svojo varnostno funkcijo. Vendar pa varnostna in z njo povezana zunanja politika EU ne moreta in ne smeta temeljiti izključno na zanašanju na ameriško vojaško moč. Zato je pomembno, da v naslednjem mandatu odpremo vprašanje močne EU, ki bo tudi sama sposobna zagotavljati svojo varnost. Učinkovita skupna zunanja in varnostna politika je namreč nujna za zagotavljanje blaginje in varnosti vseh državljanov in državljanov Evropske unije.

4. Skupno varovanje meja pred nezakonitimi migracijami

Naše vrednote, način in kakovost življenja, blagostanje, naše zgodovinske vezi z vsemi deli sveta, pa tudi naši znanstveni, kulturni, umetniški, humanitarni in športni dosežki in naša prizadevanja za okoljsko trajnost delajo Evropsko unijo izjemno privlačno za mnoge. S privlačnostjo Evropske unije se zaradi vsega naštetega ne more kosati noben drug del sveta, tudi ZDA ne. Ta privlačnost tega dela sveta nam po eni strani omogoča znanstveno in raziskovalno sodelovanje in privlačno poslovno okolje. Po drugi strani pa tudi izjemen pritok beguncev in migrantov. Ker se ob tem naše prebivalstvo stara, to odpira kompleksno vprašanje. Pomanjkanje delovne sile namreč po eni strani Evropsko unijo šibi. Po drugi strani pa jo še bolj šibijo nezakonite migracije, ki vodijo v spodjedanje naših vrednot in naše kulturne podstati. Evropska unija si mora zato prizadevati za skupno varovanje svojih zunanjih meja ter s tem učinkovito in skupaj preprečevati ilegalne migracije. Le na ta način bomo tudi v bodoče omogočili eno od ključnih pridobitev Evropske unije - prost pretok ljudi, blaga in storitev.

5. Energetska neodvisnost

Energetska kriza je pokazala, kako pomembno je vprašanje energetike in energetske neodvisnosti. Brez nje si ne moremo zamisliti pridobitev sodobnega sveta, od nje je kritično odvisna tudi konkurenčnost evropskega gospodarstva, posledično pa blaginja nas vseh. Do Ukrajinske krize se nam je morda zdelo, da je energija, ki jo potrebujemo za svoje sodobno življenje v blagostanju, samoumevna. Evropska unija bo močna toliko, kolikor energetske neodvisnosti si bo zagotovila. Pri tem pa mora paziti na vse strukture svojega prebivalstva in si energetske neodvisnosti ne sme zagotoviti na način, ki bi prizadel njene najrevnejše državljanke in državljane. Ena od rešitev na tem področju je zagotovo krepitev vloge jedrske energije.

6. Trajnostni zeleni prehod

Vodilni poli večpolarnega globalnega sveta, predvsem Kitajska, izpuste CO₂ povečujejo hitreje, kot jih zmore EU zmanjševati. Evropska unija mora na tem področju staviti na inovacije v energetiki, kmetijstvu in prometu. Pri tem moramo znati ceniti korake in tehnologije, v katerih smo v samem vrhu svetovnega razvoja. Paziti moramo, da se jim ne odpovemo na račun tehnologij, v katerih nas bodo prehitela druga globalna gospodarstva, predvsem Kitajska. Le močna EU bo namreč lahko globalni mednarodni igralec, ki bo zmožal prispevati k temu, da se bodo okoljskim ciljem pričela prilagajati tudi druga velika in hitro razvijajoča se gospodarstva. Brez take vloge v svetu bo EU nazadovala in ne bo zmožla naslavljanja izzivov, ki jih prinaša globalno segrevanje. Ti izzivi namreč niso regionalni, ampak globalni – širši od same Evropske unije. Napačne usmeritve na tem področju predstavljajo nevarnost, da EU ne bo zmožla več zagotavljati blaginje vsem svojim državljanom in državljanom, kar je njena primarna naloga. Močna EU za vse mora torej paziti, da trajnostnega zelenega prehoda ne bomo izvedli na plečih revnejših prebivalcev in prebivalcev Evrope ali kmetijstva. Pri tem se moramo truditi, da v to pomembno razpravo vključimo in v njej tudi slišimo vse družbene podskupine.